

Verslag (aangepast conceptverslag)

CCvD Archeologie

Datum: 17 juni 2019
Tijd: 13.30 - 17.00 uur
Plaats: Antea, Almere
Versie: Aangepast conceptverslag

Aanwezig:

Bart Vermeulen
Suzanne Wentink
Boudewijn Verstegen
Hans Koopmanschap
Chris Sueur
Martijn van Gelderen
Susanne Boogert
Jan Hendriks
Wendy Deitch
Bjørn Smit
Jan Hendriks
Marten Verbruggen
Nico Roymans
Rolf van Toorn
Maarten Wispelwey

Werkt bij

Gemeente Deventer
Het Oversticht
Hobéon
Antea Group
Buro de Brug
BPD ontwikkeling
Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed
ADC Archeoprojecten
ADC Archeoprojecten
Rijksdienst Cultureel Erfgoed
ADC Archeoprojecten
Raap Archeologisch Advies
Vrije Universiteit
WDO Delta
Regio Noord-Veluwe

Afgevaardigd door

CGA
IPO/IWC
CI
VOiA
VOiA
NEPROM
IOE/Rijk
NVAO
NVvA
RCE/Rijk
NVAO
NVAO
Archon
UvW
CGA

Kees Meijler
Esther Wieringa

Voorzitter
Secretaris (verslag)

Vaste gasten

Henk Koster

SIKB

Afwezig

Harrie Winteraeken
Eli Gehasse
Jente van den Bosch
Miranda Maring

Waterschap Limburg
RWS
SOB Research
Hóbeon

UvW
RWS
NVAO
CI

Toehoorders/toelichters

Wouter Roessingh (Agp 5)
Antoinette Huijbers (Agp 5)
Kinie Esser (toehoorder)
Jelle de Boer (Agp 3 en 4)

ADC Archeoprojecten
BAAC
Biologisch Archeologisch
Platform (BAP)
SIKB

toehoorder

1 13.00 - 13.10 Opening, vaststellen van de agenda en verslag 18 maart j.l.

- *Welkom en opening door de voorzitter*

De vz opent deze vergadering van het CCvD. De vz heet in het bijzonder Chris Sueur welkom terug na zijn ziekteverlof.

- *Aan- afwezigen en gasten/toehoorders van het CCvD Archeologie*

Miranda Maring wordt vandaag vervangen door Boudewijn Verstegen. Jente van de Bosch is helaas door ziekte afwezig. Eli Gehasse is langdurig afwezig vanwege ziekte. Namens het CCvD wordt een beterschapskaart verstuurd.

Kinie Esser is toehoorder namens het BAP.

- *Bijlage 1 ter vaststelling: Conceptverslag van 18 maart 2019*

Het verslag wordt met één wijziging vastgesteld. Op pagina 7 bovenaan is verduidelijking nodig ten aanzien van het besluit schrappen *bevoegd gezag* bij de goedkeuring van het rapport en het besluit van het CCvD naar aanleiding daarvan.

N.a.v. het verslag geeft de VOiA ten aanzien van het toesturen van de stukken dat er verbetering merkbaar is, maar dat de VOiA nog niet geheel tevreden is. Afgesproken worden dat op alle bijlagen (ook de pdf documenten) helder wordt aangegeven bij welk agendapunt de bijlage hoort.

2 13.10 - 13.25 Welkom bij Antea!

- *Hans Koopmanschap (Antea)*

Vandaag is het CCvD te gast bij Antea in Almere. Hans Koopmanschap (HK) heet de leden welkom, mede namens de directeur van Antea. Antea is een bedrijf dat graag hands-on te werk gaat en daarbij veel aandacht heeft voor innovatie. Ook zijn zij de trotse eigenaar van het eerste certificaat archeologie. Een voorbeeld van de innovatie toont HK door middel van een video van de inzet van drones bij archeologisch onderzoek op de Hondsrug.

3 14.00 – 14.45 Praktijkpunten KNA en BRL 4000

3a Ter besluitvorming: Hardheidsclausule (besloten deel vergadering)

Toelichting: De BRL 4000 bevat een hardheidsclausule. Daarin staat het volgende: “Ondanks alle mogelijkheden die deze regeling biedt en ondanks de zorgvuldigheid waarmee de eisen aan actoren zijn opgesteld, kan het zijn dat het voor een individueel persoon niet mogelijk blijkt om zijn actorstatus aan te tonen. In dat geval kan een individuele persoon zijn/ haar casus voorleggen aan het CCvD Archeologie. Deze zal dan per individuele casus beslissen of de persoon zijn actorstatus kan verkrijgen of behouden

- Bijlage 3a (zipbestand uitsluitend leden CCvD) aanvraag gebruikmaking hardheidsclausule
- Behandeling en besluitvorming verzoek tot toepassen Hardheidsclausule (besloten deel van de vergadering)
- *Bij de besluitvorming t.a.v. van het verzoek zou het CCvD onder meer het volgende kunnen overwegen:*
 - *In hoeverre is het een individueel probleem?*
 - *In hoeverre had hij/zij kunnen voorkomen dat hij/zij geen diploma heeft?*
 - *Omvang van het economisch probleem van de persoon in kwestie*
 - *Verlies kennis /bijdrage kennis aan het vak als deze persoon zijn/haar werk niet meer*

kan uitvoeren?

De toehoorders en gasten wordt gevraagd om de zaal te verlaten.

De bespreking is vertrouwelijk; de uitkomst wordt separaat aan de aanvrager medegedeeld.

Actie Programmabureau

3b Ter besluitvorming: Wijzigingsblad en besluitformulier op de BRL 4000 en de KNA

Toelichting: In november 2018 en op 24 januari jl. heeft het CCvD in aanloop naar de evaluatie van het nieuwe kwaliteitssysteem een aantal thema's verder besproken en zijn knelpunten signaleerd die zich o.a. bevinden op het gebied van rollen en verantwoordelijkheden. In een aparte CCvD adviescommissie (Eli Gehasse, Susanne Wentink, Bart Vermeulen en Marten Verbruggen) van het CCvD (afgeleide van de ronde tafel) is hierover verder gesproken en zijn knelpunten aangewezen in het huidige kwaliteitssysteem (o.a. ook opgenomen in de eerdere 'knelpuntenlijst' van de NVAO). Een van die punten betreft de goedkeuring van het standaardrapport. De commissie is voor dit knelpunt met een voorstel tot wijziging gekomen, vastgelegd in het Wijzigingsblad. Hiermee wordt meer recht gedaan aan de rollen/verantwoordelijkheden van de uitvoerder, opdrachtgever en het bevoegd gezag. Daarnaast sluit dit voorstel meer aan bij de wettelijke uitgangspunten in de Erfgoedwet, maar ook aan de wens tot het voeren van vooroverleg met het bevoegd gezag. Naar aanleiding van de eerdere versie van 18 maart jl. (versie 0.5) zijn de schriftelijke reacties van de leden bekeken en hebben deze tot een aantal aanpassingen geleid in de nu voorliggende versie 0.6.

- *Bijlage 3b1 Ter besluitvorming: Wijzigingsblad BRL 4000, versie 0.6*
- *Bijlage 3b2 Ter kennisname: Alle ingekomen reacties CCvD leden op versie 0.5 en advies tot aanpassing*
- *Bijlage 3b3 Ter kennisname: voorstellen tot wijziging van de NVAO en CGA op versie 0.5 van het wijzigingsblad*

Reacties leden van het CCvD

De VOiA geeft aan dat er nog veel onduidelijkheid is t.a.v. de formulering.

- Opmerking 1 Er staat op blad 2 dat het rapport ter goedkeuring aan B&W moet worden overlegd Klopt dat? De reactie daarop is dat dat conform de omschrijving in de Erfgoedwet is.
- Opmerking 2 Op blad 2 staat inhoudelijke afstemming voorafgaand aan het onderzoek. Wat is het nut daarvan? Is het een eis of is het een aanbeveling? De VOiA wil liever geen aanbevelingen in de BRL maar het sec houden bij wat echt moet.
- Opmerking 3 Op blad 4 staat dat het niet goedgekeurd zijn van het rapport vermeld moet zijn in Archis. Dat maakt het vaag. Beter is het vermelden dat het rapport niet ter goedkeuring is aangeboden.

De vz geeft in reactie op opmerking 2 aan dat daarvoor door de subcommissie van het CCvD gekozen is omdat met het vervallen van de goedkeuring ook het contact met het bevoegd gezag kan wegvallen. Dat zou jammer zijn, want meestal leidt dat tot een soepel proces en vermijdt discussie achteraf.

De VOiA blijft kritisch t.a.v. van het opnemen van aanbevelingen in de BRL/KNA.

IPO geeft aan dat het hebben van een vooroverleg verstandig is, want soms stellen bevoegde overheden extra eisen.

De VOiA vraagt naar een andere reactie op de wijziging die in maart werd rondgestuurd. Namelijk wie toezicht houdt op de RvA. Susanne Boogert antwoordt hierop dat de RvA onder toezicht staat van een Raad van Toezicht, ingesteld door EZK, en in het kader van de

archeologie zal ook OCW toezicht houden op het systeem.

Tevens vraagt de VOiA of met dit wijzigingsvoorstel voor lief nemen dat de tweede lezer van het rapport mogelijk geen Senior (KNA) Archeoloog is?

Beaamt wordt dat dat inderdaad het voorstel is.

Ten aanzien van het *level playing field* heeft de VOiA gereageerd dat gemeentelijke diensten mogelijk een voorsprong hebben in de uitvoering. Afgesproken wordt om dat aspect mee te nemen in de evaluatie.

Actie Programmabureau

Het CCvD besluit het volgende

Afgesproken wordt om de vermelding op het rapport over de status van goedkeuring (wel / niet goedgekeurd) aan te passen. Dit wordt met de subcommissie afgestemd.

Met in achtneming van de gemaakte opmerkingen stemt het CCvD in met de voorgestelde wijzigingen. Deze worden nog één keer ter goedkeuring per mailronde rondgestuurd.

Actie Programmabureau

3c Ter bespreking: Bevoegdheid CCvD m.b.t. buitenlandse opleidingen

Toelichting: Op 18 maart j.l. heeft het CCvD het programmabureau verzocht om duidelijkheid te geven over de bevoegdheid van het CCvD t.a.v. van het erkennen van opleidingen die niet op de lijst van door het CCvD erkende opleidingen staan. Dit mede naar aanleiding van eerder door de OCW onder de Monumentenwet/BAMZ (Besluit Archeologische Monumentenzorg) verstrekte brieven/of brief aan mensen met een niet Nederlandse opleiding.

- *Bijlage 3c Ter vaststelling: Notitie erkennen van buitenlandse opleidingen*

Henk Koster licht dit onderwerp namens het Programmabureau toe. Het CCvD besluit al enkele jaren over het toevoegen van opleidingen op de lijst van erkende opleidingen voor registratie in het actorregister. De vraag in maart was waar het primaat ligt. Is het generiek of specifiek. Om die vraag van het CCvD te beantwoorden heeft het programmabureau een jurist geraadpleegd. Doordat de leidinggevende archeoloog geen gereguleerd beroep meer is in Nederland kan de minister geen erkenning van beroepskwalificaties verlenen. Daarmee hebben de in het verleden afgegeven erkenningen nu ook geen betekenis meer. Er is namelijk geen sprake meer van een gereguleerd beroep dus er is geen erkenning meer nodig van de minister om toegang te krijgen tot het beroep van leidinggevende archeoloog in Nederland.

De conclusie is dat het CCvD niet gebonden is aan eerder verleende erkenningen van beroepskwalificaties. De verleende erkenningen hebben geen betekenis meer.

Reacties leden van het CCvD

De VOiA reageert dat de nadruk juist lag op oude gevallen en niet op nieuwe, voorkomende gevallen.

Archon is positief dat het primaat bij ons zelf ligt. Het werkveld is echter heel heterogeen. Het besluiten over een Ma of Ba voor buitenlandse opleidingen kan soms heel lastig zijn. Dan moet je concreet gaan kijken naar inhoud van het curriculum.

EW licht in dit kader de bestaande gelijkstellingsregeling toe.

Het CCvD besluit het volgende

Het CCvD stemt in met de uitgangspunten en conclusie van de notitie.

3d Ter bespreking: Brief CGA m.b.t. auditinspanning certificering

- *Bijlage 3d Ter bespreking: Brief CGA mbt auditinspanning en reactie Programmabureau SIKB.*
- *Voorstel besluitvorming: Als te evalueren onderwerp meenemen in de komende evaluatie.*

De vz introduceert het onderwerp. Het CGA heeft het programmabureau verzocht om auditinspanning als onderwerp te agenderen naar aanleiding van de ingekomen brief.

Reacties leden van het CCvD

Het CGA geeft aan dat de brief een noodkreet is en een voorstel om het mee te nemen in de evaluatie. M.n. bij waterbodems is het een nijpend probleem. Het blijkt nu mogelijk te zijn om een fictief onderzoek te laten uitvoeren onder certificaat.

Daarop volgt een discussie of de hoeveelheid archeologisch onderzoek waterbodems als basis voor het huidige kwaliteitssysteem niet te smal is ondanks dat de Erfgoedwet ook hier certificering verplicht stelt.

De RCE vult hierop aan dat de minister juist gestart met een programma om ow een impuls te geven. En advies om dan met getallen te komen.

De NVAO wil dit als onderwerp ook meegeven aan het eerstvolgende Harmonisatie-overleg.

Het CCvD besluit het volgende

De brief wordt meegegeven voor de komende evaluatie. Op de agenda van het komende Harmonisatie-overleg zal de werkbaarheid van het systeem i.r.t. het aantal projecten archeologisch onderzoek waterbodems geplaatst worden.

Actie Programmabureau

4 14.45 – 15.30 Evaluatie van het nieuwe kwaliteitssysteem

- Presentatie van het uitwerkingsplan
- Gevraagd: instemming met de voorgestelde aanpak

Henk Koster licht toe. Het CCvD Archeologie heeft bij aanvang van de implementatie van dit nieuwe systeem besloten om dit na ca. 2 jaar te laten evalueren. Op 18 maart is het plan van aanpak met wijzigingen vastgesteld. Op basis daarvan is een belangstellingsregistratie gestart met als beoogt resultaat een uitwerkingsplan die tijdens deze vergadering gepresenteerd zou worden. Helaas is dat anders gelopen. Uit de registratie is een gegadigde overgebleven. Deze partij heeft aangegeven het PvA niet te kunnen uitvoeren op basis van het taakstellende budget. De vraag is nu hoe verder. Een pas op de plaats is nu aan de orde in afwachting van

de uitkomsten van overleg met het ministerie. Dat verloopt constructief. Dat gezegd hebbend is er nu geen uitwerkingsplan en nog geen start van de evaluatie. De beoogde partij geeft wel aan dat de planning ruim was. Het idee is om de uitvraag opnieuw te doen met een nieuw taakstellend budget en o.v.b. van de uitkomsten van het overleg met het ministerie m.b.t het budget.

Reacties leden van het CCvD

De NVAO vraagt of de prijs het enige issue is of zijn er ook andere overwegingen? Waarom zijn er zo weinig aanbiedingen gedaan? De VOiA meent dat dit ook kan liggen aan de selectiecriteria. Waren die voldoende transparant of vergde het uitbrengen van een offerte soms teveel (voor)investering?

De vz vraagt wat nu wijsheid is. Volgt er alsnog een uitwerkingsplan in september als het CCvD weer bijeen komt? En wil het CCvD dat dan plenair of eerst met de werkgroep?

De VOiA maakt zich wat zorgen. Gaan we niet te snel? Het Pb geeft aan dat er een uitgebreide basis ligt voor een nieuwe uitvraag. Inhoudelijk gaan we niet te snel.

Het CCvD besluit het volgende

Afgesproken wordt dat het uitwerkingsplan de eerstvolgende vergadering voor plenaire bespreking op de agenda staat. Daarvoor zal afstemming plaatsvinden met de CCvD werkgroep 'Evaluatie'.

Actie Programmabureau

5 15.30 - 16.00 Ter besluitvorming: Plan van Aanpak KNA leidraad Gebouwplattegronden

- Toelichting: Antoinette Huybers, BAAC) en Wouter Roessingh (ADC Archeoprojecten)
- Bijlage 5a Ter besluitvorming: Plan van Aanpak KNA Leidraad Gebouwplattegronden
- Bijlage 5b Ter kennisname: Verslag Archeologieplatform RCE Gebouwplattegronden

Introductie

Antoinette Huijbers geeft namens het auteurscollectief en als initiatiefneemster een toelichting op het PvA dat nu ter besluitvorming voorlicht. Dit voorstel om een KNA leidraad te maken voor het onderzoeken van gebouwplattegronden is er in de eerste plaats om een handvat te bieden voor *bottom up* onderzoek aan de hand van onderzoeksthema's en vragen om het gebouw te onderzoeken. Het gebouw(type) zelf -zoals de constructie- is dan meer een sub-thema. Op de tweede plaats is de leidraad een instrument om meer standaardisatie voor synthetiserende studies in bijvoorbeeld het zoeken naar parallellen tussen sites mogelijk te maken. Op de derde en laatste plaats biedt de leidraad aanbevelingen voor een minimum niveau van onderzoeken om standaardisatie mogelijk te maken.

Voor de uitvoering is contact gezocht met de RCE. Zij zijn betrokken in het auteurscollectief en leveren een aanvullende projectbijdrage.

De vorm/opzet van de leidraad is om bij elk (KNA) hoofdproces handvatten te bieden. Vanuit het PvE worden aanbevelingen gedaan voor het stellen van gerichte vragen, maar ook nieuwe kennis en het bieden van inspiratie. Hoe voer je dat vervolgens uit in de praktijk van het onderzoek? Vanuit de leidraad staat de mens centraal en op de tweede plaats het gebouw. Dat maakt het onderzoek veel levendiger is de verwachting. De volgende stap is het

Kennis van kwaliteit in bodembeheer

uitwerken. Ook dan werk je weer vanuit de vooraf bepaalde thematiek. Hoe kan je de gegevens helder representeren en de gegevens zou het rapport minimaal moeten bevatten.

Reacties leden van het CCvD

Het CGA vraagt hoe de universiteiten hierin staan? Kan het resultaat vanuit het universitair onderwijs meegeven worden?

Archon reageert dat het PVA een goed document is en punten bevat die actueel zijn. Er is sprake van veel heterogeniteit in onderzoeksgegevens en vaak blijken deze niet bruikbaar te zijn voor anderen. Tegen die achtergrond is het goed dat deze leidraad er komt. Het komt interpretatie ten goede. Ook t.a.v. de huidige opleiding bevat het de centrale vragen als je een gebouw onderzoekt.

De NVAO vindt het een lovenswaardig streven, maar teveel standaardisatie kan ook keerzijdes hebben bijvoorbeeld doordat je geen aandacht meer hebt voor bijzonderheden bij een onderzoek. Met andere woorden blijf je bij standaardisatie/generiek maken voldoende aandacht houden voor het 'specifieke'?

Daarnaast vraagt de NVAO naar andere voorbeelden van standaardisatie en hadden die een voordeel over meerdere datasets?

Wouter Roessingh reageert vanuit het auteurscollectief dat het algemeen vergelijken niet het doel is van de leidraad, maar dat je per vindplaats goed kijkt wat je wilt met die vindplaats en de gebouwen die je onderzoekt. Het doel is het bieden van een handvat om vooraf bewuste keuzes te kunnen maken.

Vanuit Archon vult NR aan dat we in Nederland een traditie hebben van grootschalig onderzoek, maar nu ook de vraag rijst of het met de huidige aanpak nog zin heeft om nog meer van hetzelfde op te graven? We moeten juist nu kunnen waarmaken dat het zin heeft om vernieuwende verhaallijnen aan het licht te brengen. Daar past bij dat je de aanpak expliciteert.

Het CGA geeft aan dat het belangrijk is dat je altijd terug moet kunnen gaan naar de dataset. Dat staat nu vaak niet goed in de rapporten. Keuzes maken is onderdeel van een onderzoek, maar waar gaat het om documenteren en waar gaat het over rapporteren? Dat laatste is m.n. aan de uitvoerder zelf. Het CCvD is er m.n. voor het proces, is dit een stuk dat hier moet voorliggen?

RCE reageert daarop dat we als CCvD best de ambitie mogen hebben om boven het proces uit te komen. We willen immers allemaal uiteindelijk mooie verhalen kunnen vertellen.

De vz vult daarop aan dat eerder is aangegeven dat het CCvD ook de functie heeft van Programmaraad (nb er is niet vastgelegd dat het CCvD alleen gaat over het proces) en er juist meer behoefte is aan inhoud.

De VOiA vraagt naar de stand van zaken t.o.v. Malta synthese. Waar gaat het mis en zou de oorzaak niet veel meer gezocht moeten worden bij de opleidingen? Ook mist de VOiA de opdrachtgever in dit verhaal zou de nadruk niet veel meer moeten komen te liggen op het maken van een goede database?

WR reageert hierop dat er al veel onderzoek is gedaan, daarom is de PVE fase nu cruciaal en die zal veel aandacht krijgen in de leidraad.

Archon reageert dat een database heel belangrijk is maar ook voor een belangrijk deel wordt bepaald door de vragen die vooraf gesteld worden. Met een database alleen los je het daarmee dan ook niet op. Ook de syntheses gaan een beeld geven. Zorg dus vooral ook dat je de goede dingen al in het veld doet.

Het CGA vraagt wat mag je mag verwachten van een basisrapportage? Daar zit immers altijd een beperking aan en je kunt van mening verschillen over de vragen die je aan de vindplaats kunt stellen.

De RCE reageert dat uit onderzoek n.a.v. de Malta syntheses vaak ook blijkt dat de basis zo divers is, dat je ook op een basaal niveau niet kunt vergelijken tussen uitgevoerde onderzoeken.

Het CCvD besluit het volgende

Het CCvD stemt in met het voorgestelde PvA voor deze KNA leidraad met de volgende opmerkingen:

- In de leidraad/het proces wordt ook het onderwerp database meegenomen.
- Er wordt voor zover mogelijk -in de zijlijn van deze leidraad- in beeld gebracht waar het precies knelt t.a.v de Malta rapportages i.r.t. herhaalbaarheid van onderzoek en de mogelijkheden voor aanvullend onderzoek .

6 16.00 - 16.15 Mededelingen

- Bijlage 6a ter informatie: Aanvullende regels omtrent de registratie in het Actorregister
- Bijlage 6b/6c ter informatie: Conceptverslagen Harmonisatieoverleg TI-CI

De NVAO vraagt n.a.v het verslag naar het daarin opgenomen signaal over de pakbon. Aangegeven wordt dat de pakbon inmiddels toegepast wordt maar soms niet door de SIKB validatie(tool) heen komt.

IPO reageert hierop dat In Zeeland een samenwerking tussen provincie en bedrijven en SIKB gaande is. De 4.0 versie is bijna klaar maar kan nog niet worden getest. Inmiddels zijn negen provincies 'Pakbon klaar' . Alleen de noordelijke provincies zijn nog niet zo ver.

EW geeft namens het Pb aan dat er op 26 juni a.s. een werksessie georganiseerd is door SIKB met een aantal partijen (waaronder provincies en bedrijven) om ervaringen uit te wisselen met als intentie om problemen samen op te lossen.

De VOiA meldt dat er een brief in de maak is, want bij sommige bedrijven loopt het transitie depot vol.

- Ter informatie: SIKB congres op 26 september 2019
- Data CCVD

Op 21 oktober is er een nieuwe datum van het CCvD vastgesteld. De september vergadering op de 16^e blijft staan. Deze zal dan in het teken staan van de evaluatie.

7 16.15 – 16.30 Afsluiting en rondvraag

Kennis van kwaliteit in bodembeheer

- Volgende vergadering van het CCvD: 16 september (evaluatie) en op 21 oktober (regulier)

Voordat de vergadering wordt afgesloten dankt de vz aftredend lid Maarten Wispelwey van het CGA voor zijn betrokkenheid en inzet. Maarten geeft het stokje door aan Davy Kastelein van de gemeente Zutphen.

Rondvraag:

IPO vraagt naar het de uitvoering van fase 2 van Modern Oorlogserfgoed. Het Pb geeft aan dat daarmee nog voor de zomer gestart zal worden.

Archon vraagt of de casus Cuijk een casus is waar het CCvD iets van zou moeten vinden. De gemeente wil beleid vaststellen waarin alles dat niet Romeins is, gedeselecteerd wordt. IPO reageert dat dit thuishoort binnen het IBT (interbestuurlijk toezicht), inwoners kunnen daartoe een verzoek doen bij de provincie.

De vz dankt de aanwezigen, wenst iedereen een goede zomer en sluit de vergadering.
